

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a doua)
10 noiembrie 2005*

Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie
împotriva
College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen

Cauza C-316/04

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, introdusă de College van Beroep voor het bedrijfsleven, Țările de Jos)

„Autorizație de introducere pe piață a produselor de uz fitosanitar și biocide – Directiva 91/414/CEE – Articolul 8 – Directiva 98/8/CE – Articolul 16 – Puterea statelor membre în timpul perioadei de tranziție”

În cauza C-316/04,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, în temeiul articolului 234 din Tratatul CE, introdusă de College van Beroep voor het bedrijfsleven (Țările de Jos), prin decizia din 22 iulie 2004, primită de Curte la 26 iulie 2004, în procedura

Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie

împotriva

College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,

cu participarea:

3M Nederland BV și alții,

CURTEA (Camera a doua),

compusă din domnul C. W. A. Timmermans, președinte de cameră, domnii J. Makarczyk, R. Schintgen, G. Arestis și J. Klučka (raportor), judecători,

avocat general: domnul F. G. Jacobs,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 2 iunie 2005,

după examinarea observațiilor prezentate:

– pentru Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie, de domnul J. Rutteman, în calitate de agent,

---

*Limba de procedură: olandeza.

- pentru 3M Nederland BV și alții, de către D. Waelbroeck, avocat,
- pentru Guvernul Țărilor de Jos, de doamnele H. G. Sevenster, J. G. M. van Bakel și C. M. Wissels, în calitate de agenți,
- pentru guvernul danez, de domnul M. A. Rahbøl Jacobsen, în calitate de agent, asistat de către P. Biering, advokat,
- pentru guvernul francez, de domnul G. de Bergues și doamna R. Loosli-Surrans, în calitate de agenți,
- pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii B. Doherty și M. van Beek, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 14 iulie 2005,

pronunță prezenta

Hotărâre

1. Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea dispozițiilor tranzitorii ale Directivei 91/414/CEE a Consiliului din 15 iulie 1991 privind introducerea pe piață a produselor de uz fitosanitar (JO L 230, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 10, p. 30) și a dispozițiilor Directivei 98/8/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 privind comercializarea produselor biocide (JO L 123, p. 1, Ediție specială, 03/vol. 24, p. 67).
2. Această cerere a fost prezentată în cadrul unui litigiu între Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie (denumită în continuare „Stichting”) și College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (denumit în continuare „College”), privind procedura și condițiile prevăzute în dreptul olandez pentru emiterea de autorizații de introducere pe piață a produselor pesticide.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

Directiva 91/414

3. În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din Directiva 91/414, prin produse de uz fitosanitar se înțeleg „substanțele active și preparatele care conțin una sau mai multe substanțe active care sunt prezentate sub forma în care sunt livrate utilizatorului” și care sunt destinate, în principal, protejării plantelor și produselor vegetale împotriva organismelor dăunătoare. În temeiul articolului 2 alineatul (4) din directiva menționată anterior, substanțele active sunt definite ca „substanțele sau microorganismele, inclusiv virușii care exercită o acțiune generală sau specifică” asupra organismelor dăunătoare sau asupra plantelor, părți ale acestora sau asupra produselor vegetale.
4. Conform articolului 3 alineatul (1) din Directiva 91/414, un produs de uz fitosanitar poate fi introdus pe piață și utilizat într-un stat membru numai în cazul în care autoritățile competente din acesta l-au autorizat în conformitate cu dispozițiile acestei directive.

5. În temeiul articolului 4 alineatul (1) din directiva menționată anterior, statele membre se asigură că un produs fitosanitar este autorizat numai „în condițiile în care substanțele sale active sunt menționate în Anexa I și [sunt îndeplinite] condițiile stabilite în anexa menționată”, precum și cele stabilite la alineatul (1) literele (b)-(f) din același articol.

6. Articolul 4 alineatul (5) din Directiva 91/414 este formulat după cum urmează:

„Autorizațiile pot fi reexaminat în orice moment dacă există motive să se considere că una dintre cerințele menționate la alineatul (1) nu mai este respectată. În acest caz, statele membre pot cere solicitantului autorizației sau părții căreia i-a fost acordată o extindere a domeniului de aplicare în conformitate cu articolul 9 să furnizeze informațiile suplimentare necesare pentru reexaminare. Autorizația poate fi menținută, dacă este cazul, pe durata necesară reexaminării și furnizării informațiilor suplimentare.”

7. Articolul 8 din directiva menționată anterior privește măsuri tranzitorii și derogatorii. Alineatul (1) din acest articol precizează cerințele care trebuie să fie îndeplinite pentru emiterea unei autorizații de introducere pe piață a produselor de uz fitosanitar care conțin o substanță activă ce nu figurează în Anexa I la această directivă și care nu se află încă pe piață la doi ani de la notificarea acesteia.

8. În temeiul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 91/414:

„Prin derogare de la articolul 4 și fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (3) și Directivei 79/117/CEE, un stat membru poate autoriza, de-a lungul unei perioade de doisprezece ani de la data notificării prezentei directive, introducerea pe piață, pe teritoriul său, a produselor de uz fitosanitar care conțin substanțe active ce nu sunt menționate în Anexa I și care se află deja pe piață la doi ani de la notificarea prezentei directive.
[...].”

9. În temeiul alineatului (3) din același articol 8, „atunci când procedeează la reexaminarea produselor de uz fitosanitar care conțin o substanță activă în conformitate cu alineatul (2) și înaintea reexaminării, statele membre aplică cerințele prevăzute în articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctele (i)-(v) și literele (c)-(f), în conformitate cu dispozițiile naționale privind datele care urmează să fie furnizate”.

10. În temeiul articolului 13 alineatul (6) din Directiva 91/414, „în cazul substanțelor active aflate deja pe piață la doi ani de la notificarea prezentei directive, statele membre vor putea să aplice, în continuare, cu respectarea dispozițiilor tratatului, normele naționale anterioare referitoare la cerințele în materie de informații, atât timp cât aceste substanțe nu sunt înscrise în Anexa I”.

11. În temeiul articolului 23 din directiva menționată anterior, punerea în aplicare a acesteia din urmă trebuia să aibă loc „în termen de doi ani de la data notificării”.

Directiva 98/8

12. În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Directiva 98/8, produsele biocide sunt definite drept „substanțe active și preparate care conțin una sau mai multe substanțe active, prezentate sub formă în care sunt livrate utilizatorului, destinate distrugerii, opririi, anihilării

organismelor dăunătoare sau prevenirii acțiunilor acestora sau combaterii lor în orice mod, printr-o acțiune chimică sau biologică”.

13. În temeiul articolului 3 alineatul (1) din directiva menționată anterior, „statele membre dispun ca un produs biocid să nu fie introdus pe piață sau utilizat pe teritoriul lor decât dacă acesta a fost autorizat în conformitate cu prezenta directivă”.
14. Articolul 5 alineatul (1) din aceeași directivă prevede că statele membre autorizează un produs biocid numai dacă „substanța sau substanțele active incluse în acesta sunt enumerate în Anexa I sau IA și dacă cerințele stabilite în aceste anexe sunt satisfăcute” și dacă sunt îndeplinite o serie de alte condiții.
15. Articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8, care privește măsuri tranzitorii, prevede că „un stat membru poate, pentru o perioadă de 10 ani [...], să continue aplicarea propriilor sisteme și practici în vigoare la introducerea pe piață a produselor biocide. El poate, în special, în conformitate cu reglementările naționale în vigoare, să autorizeze introducerea pe piață pe teritoriul său a unui produs biocid care conține substanțe active neînscrise în Anexa I sau IA [...]”. Totuși, aceste substanțe active trebuie să se găsească pe piață în termen de maxim 24 de luni de la intrarea în vigoare a directivei menționate anterior, ca substanțe active ale unui produs biocid, în alte scopuri decât cele de cercetare și dezvoltare științifică sau de cercetare și dezvoltare a producției.
16. În conformitate cu alineatul (5) din același articol, „dispozițiile Directivei 83/189/CEE a Consiliului din 28 martie 1983 de stabilire a unei proceduri de informare în domeniul normelor tehnice și regulamentelor rămân aplicabile pe parcursul perioadei tranzitorii prevăzute la alineatul (2)”.
17. Articolul 34 din aceeași directivă prevede că statele membre pun în aplicare măsurile necesare pentru a se conforma acestei directive în termen de maxim 24 de luni de la intrarea acesteia în vigoare. În conformitate cu articolul 35 din directivă, aceasta „intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării”, adică la 14 mai 1998.

Reglementarea națională

18. Articolul 2 alineatul (1) din Legea privind pesticidele (Bestrijdingsmiddelenwet) din 1962 (Stb. 1962, nr. 288), în versiunea aplicabilă la momentul faptelor din acțiunea principală (denumită în continuare „Bmw”), prevede:

„Este interzisă livrarea, deținerea sau depozitarea, introducerea sau utilizarea în Țările de Jos a oricărui pesticid care nu a fost autorizat sau, în cazul unui produs biocid cu risc scăzut, care nu a fost înregistrat în temeiul prezentei legi.”
19. Articolul 3 alineatul (1) din Bmw urmărește să transpună, în principal, dispozițiile articolului 4 alineatul (1) din Directiva 91/414. În special, articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctele (1)-(10) stabilește condiții care corespund, în esență, celor de la articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctele (i)-(v), iar articolul 3 alineatul (1) literele (b)-(d) stabilește condițiile care corespund celor prevăzute la articolul 4 alineatul (1) literele (c)-(e).

20. Articolul 3 alineatul (2) litera (a) din Bmw urmărește să transpună dispozițiile articolului 4 alineatul (1) litera (a) din Directiva 91/414.
21. Articolul 4 alineatul (1) din Bmw prevede că deciziile privind autorizarea sau înregistrarea pesticidelor sunt adoptate, la cerere, de către College.
22. Articolul 25d din Bmw este formulat după cum urmează:

„1. Prin derogare de la dispozițiile articolelor 3, 3a, 4 alineatul (1) și 5 alineatul (1) sau de la textele adoptate pentru aplicarea acestora, un produs de uz fitosanitar, a(ale) cărui substanță(e) activă(e) a(au) fost indicată(e) de către College, este autorizat sau înregistrat de drept începând de la data menționată la alineatul 3.

2. Pentru a stabili o substanță activă, în sensul alineatul (1), se ține seama de efectele acestei substanțe, menționate la articolul 3 alineatul (1) litera (a) punctele (3)-(10).

3. [...] Prin derogare de la articolul 5 alineatul (1), autorizarea sau înregistrarea este valabilă până la data limită de punere în aplicare a unei dispoziții comunitare referitoare la substanța activă în cauză, în sensul articolului 3 alineatul (2) litera (a), înțelegându-se că rămâne valabilă, în orice caz, după 26 iulie 2003 sau 15 mai 2010 dacă, cel târziu la una dintre aceste date, nu a fost adoptată nicio dispoziție comunitară care să indice dacă substanța activă în cauză poate să fie utilizată drept componentă a unui produs de uz fitosanitar sau a unui produs biocid.

[...]

Acțiunea principală și întrebările preliminare

23. La 12 iunie 2002, Stichting a depus o plângere împotriva deciziei pronunțate în aceeași zi, prin care College a stabilit o listă de substanțe active în temeiul articolului 25d din Bmw și a acordat din oficiu autorizațiile prevăzute la același articol.
24. Prin decizia din 12 mai 2004, College a considerat obiecțiile Stichting drept neîntemeiate.
25. La 28 mai 2004, Stichting a introdus o acțiune împotriva acestei decizii în fața College van Beroep voor het bedrijfsleven care, sesizată, în esență, cu privire la o problemă referitoare la compatibilitatea articolului 25d din Bmw cu dispozițiile tranzitorii ale Directivelor 91/414 și 98/8, a hotărât să suspende judecata și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) a) Articolul 8 din Directiva 91/414 privind produsele de uz fitosanitar poate fi aplicat de către instanța națională după expirarea termenului menționat la articolul 23 din această directivă?

b) Articolul 16 din Directiva 98/8 privind produsele biocide poate fi aplicat de către instanța națională după expirarea termenului menționat la articolul 34 din această directivă?

2) Articolul 16 din Directiva 98/8 privind produsele biocide trebuie să fie interpretat în sensul că are aceeași semnificație precum articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 privind produsele de uz fitosanitar?

3) Articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8 privind produsele biocide trebuie să fie interpretat în sensul că dă naștere unei obligații de statu-quo?

În cazul unui răspuns negativ la această întrebare:

Articolul 16 alineatul (1) din Directiva privind produsele biocide impune restricții în ceea ce privește modificările reglementării naționale privind introducerea pe piață de produse biocide și, după caz, ce restricții?

4) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare:

a) Articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 privind produsele de uz fitosanitar trebuie să fie interpretat în sensul că, dacă un stat membru autorizează introducerea pe piață, pe teritoriul său, de produse de uz fitosanitar care conțin substanțe active nemenționate în Anexa I și care erau deja pe piață la doi ani după data notificării acestei directive, trebuie să țină seama de dispozițiile articolului 4 din această directivă?

b) Articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 privind produsele de uz fitosanitar trebuie să fie interpretat, de asemenea, în sensul că, dacă un stat membru autorizează introducerea pe piață, pe teritoriul acestuia, de produse de uz fitosanitar care conțin substanțe active nemenționate în Anexa I și care erau deja pe piață la doi ani după data notificării acestei directive, trebuie să țină seama de dispozițiile articolului 8 alineatul (3) din această directivă?

5) Articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 privind produsele de uz fitosanitar trebuie să fie interpretat în sensul că, prin reexaminare trebuie să se înțeleagă, de asemenea, o evaluare care ține seama de efectele unei substanțe active asupra sănătății umane și animale și asupra mediului și pe baza căreia este desemnată această substanță activă, desemnare care are ca efect faptul că produsele de uz fitosanitar care conțin substanța activă sunt autorizate sau înregistrate de drept?

6) Articolul 8 alineatul (3) din Directiva privind produsele de uz fitosanitar trebuie să fie interpretat în sensul că nu conține decât dispoziții privind furnizarea de date anterior unei reexaminări sau trebuie să fie interpretat în sensul că acele condiții pe care le prevede sunt, de asemenea, importante pentru modul în care trebuie să fie organizată și efectuată o reexaminare?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la admisibilitate

26. În observațiile prezentate Curții, guvernul francez își exprimă, cu titlu introductiv, îndoielile cu privire la admisibilitatea anumitor întrebări adresate.

27. Mai întâi, acesta observă că instanța de trimitere face referire, în prima parte a primei întrebări a acesteia, la articolul 8 din Directiva 91/414, fără a preciza care dintre alineatele din acest articol, care se referă la situații foarte diferite, este vizat. În continuare, acesta consideră că articolul 23 din directiva menționată anterior se referă numai la aplicarea articolului 10 alineatul (1) a doua liniuță din aceasta, referitor la procedurile de recunoaștere reciprocă în legătură cu anumite cerințe ale articolului 4 din Directiva 91/414. În consecință, prima parte din prima întrebare privind interpretarea articolului 8 din aceeași directivă nu este admisibilă, pe motiv că răspunsul nu este necesar pentru soluționarea acțiunii principale.

28. În cele din urmă, în ceea ce privește a doua parte a primei întrebare, dar și a doua și a treia întrebare, care se referă la interpretarea Directivei 98/8, guvernul francez consideră că acestea nu sunt admisibile, pe motiv că acțiunea principală se referă la produse de uz fitosanitar și nu la produse biocide.
29. În această privință, trebuie amintit faptul că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, în cadrul cooperării între Curte și instanțele naționale, instituită la articolul 234 din Tratatul CE, este de competența instanței naționale, care este sesizată cu privire la litigiu și care trebuie să își asume răspunderea hotărârii judecătorești care urmează să fie pronunțată, să aprecieze, în lumina elementelor specifice ale cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare, pentru a fi în măsură să pronunțe hotărârea, cât și relevanța întrebărilor pe care aceasta le adresează Curții. În consecință, în măsura în care întrebările preliminare adresate privesc interpretarea dreptului comunitar, Curtea este obligată, în principiu, să se pronunțe (a se vedea, în special, Hotărârea din 15 decembrie 1995, Bosman, cauza C-415/93, Rec., p. I-4921, punctul 59 și Hotărârea din 19 februarie 2002, Arduino, cauza C-35/99, Rec., p. I-1529, punctul 24).
30. Cu toate acestea, Curtea a precizat, de asemenea, că, în circumstanțe excepționale, este de competența sa să examineze condițiile în care este sesizată de instanța națională, cu scopul de a-și verifica propria competență (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 16 decembrie 1981, Foglia, cauza 244/80, Rec., p. 3045, punctul 21). Curtea poate refuza să se pronunțe cu privire la o întrebare preliminară adresată de o instanță națională numai în cazul în care este evident că interpretarea dreptului comunitar solicitată nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, în cazul în care problema este de natură ipotetică sau Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate (a se vedea, în special, Hotărârea Bosman, punctul 61 și Hotărârea Arduino, punctul 25, menționate anterior).
31. În speță, nu este evident că întrebările adresate de instanța de trimitere intră sub incidența vreunui dintre aceste cazuri.
32. Pe de o parte, deși College van Beroep voor het bedrijfsleven nu a indicat în prima parte a primei sale întrebări alineatele articolului 8 din Directiva 91/414 la care a vrut să facă referire, această instanță a furnizat totuși Curții toate elementele necesare pentru ca aceasta să fie în măsură să îi ofere un răspuns util. Într-adevăr, rezultă în mod clar din decizia de trimitere că College van Beroep voor het bedrijfsleven s-a referit la alineatele (2) și (3) din articolul 8 menționat anterior, întrucât acestea privesc produsele de uz fitosanitar care conțin substanțe active care nu sunt menționate în Anexa I din aceeași directivă și care sunt deja pe piață la doi ani de la data notificării acesteia, precum și la alineatul (1) de la articolul 23 din directiva menționată anterior, în ceea ce privește stabilirea termenului de transpunere la doi ani de la data notificării acestei directive.
33. Pe de altă parte, nu se poate susține faptul că interpretarea Directivei 98/8 nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale sau că problema ridicată este de natură ipotetică, întrucât rezultă atât din decizia de trimitere, cât și din observațiile Guvernului Țărilor de Jos că articolul 25d din Bmw urmărește să transpună nu numai articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414, ci și articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8.
34. Prin urmare, toate întrebările adresate sunt admisibile.

Cu privire la fond

Cu privire la a treia întrebare

35. Prin a treia întrebare, care trebuie să fie analizată în primul rând, instanța de trimitere dorește să afle dacă articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8 trebuie interpretat ca reprezentând o obligație de „statu-quo” sau dacă acest articol conține alte restricții privind dreptul statelor membre de a-și modifica sistemele de autorizare existente în timpul perioadei de tranziție.
36. Conform Stichting, faptul că Directiva 91/414 nu conține expresia „să continue aplicarea propriilor sisteme și practici în vigoare”, astfel cum figurează la articolul 16 din Directiva 98/8, înseamnă că sistemul autorizațiilor de introducere pe piață, aplicabil în momentul intrării în vigoare a acestei din urmă directive, trebuie să fie menținut. Sunt autorizate modificări numai în măsura în care dau naștere unui sistem care respectă într-o măsură mai mare Directiva 98/8.
37. În primul rând, trebuie subliniat faptul că eventuala existență a unei obligații de „statu-quo” nu poate fi dedusă din însăși formularea articolului 16 alineatul (1) din Directiva 98/8, articol care nu conține nicio formulare explicită în acest sens.
38. O asemenea obligație de „statu-quo” nu rezultă nici din al optsprezecelea considerent al Directivei 98/8, conform căruia, pe de o parte, „statele membre ar trebui să poată autoriza, pentru o durată limitată, produse biocide care nu respectă condițiile menționate anterior, în special în cazul unui pericol neprevăzut care amenință omul, animalele sau mediul și care nu poate fi combătut prin alte metode” și, pe de altă parte, „procedura comunitară nu ar trebui să împiedice statele membre să autorizeze, pe teritoriul lor, pentru o perioadă limitată, utilizarea de produse biocide care conțin o substanță activă neînscrisă încă pe lista comunitară, cu condiția să fi fost înaintat un dosar conform cu cerințele comunitare, iar statul membru respectiv consideră că substanța activă și produsul biocid satisfac condițiile comunitare care li se aplică”.
39. În plus, astfel cum susțin în mod corect 3M Nederland BV și alții (denumiți în continuare „3M Nederland și alții”), Guvernul Țărilor de Jos și Comisia Comunităților Europene, articolul 16 alineatul (5) din Directiva 98/8 prevede că dispozițiile Directivei 83/189 de stabilire a unei proceduri de informare în domeniul standardelor și normelor tehnice rămân aplicabile în timpul perioadei de tranziție. De asemenea, trebuie subliniat faptul că articolul 34 alineatul (3) din Directiva 98/8 impune statelor membre obligația de a comunica Comisiei textele dispozițiilor de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de această directivă. În măsura în care alineatul (1) din acest din urmă articol prevede o comunicare specifică pentru măsurile interne adoptate pentru transpunerea Directivei 98/8 și ținând seama de finalitatea dispozițiilor articolului 16 alineatul (5) și ale articolului 34 alineatul (3) din aceasta trebuie să se constate că directiva menționată anterior a urmărit, de asemenea, și alte modificări ale regimurilor naționale în cursul perioadei de tranziție decât cele care urmăresc să asigure transpunerea acesteia.
40. Rezultă că expresia „să continue aplicarea propriilor sisteme și practici în vigoare la introducerea pe piață a produselor biocide”, care figurează la articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8, nu trebuie să fie interpretată ca reprezentând o obligație de „statu-quo”.
41. Cu toate acestea, dreptul statelor membre de a-și modifica sistemele de autorizare a produselor biocide nu poate fi considerat nelimitat.

42. Într-adevăr, trebuie amintit faptul că, deși statele membre nu sunt obligate să adopte măsurile de transpunere a unei directive înainte de expirarea termenului prevăzut în acest scop, rezultă din aplicarea coroborată a articolului 10 al doilea paragraf din Tratatul CE și a articolului 249 al treilea paragraf din Tratatul CE, precum și din directivă, că, în cursul perioadei respective, acestea trebuie să se abțină să adopte măsuri de natură să compromită grav rezultatul prescris de această directivă (Hotărârea din 18 decembrie 1997, Inter-Environnement Wallonie, cauza C-129/96, Rec., p. I-7411, punctul 45). Același lucru se aplică și în ceea ce privește o perioadă de tranziție, precum cea prevăzută în speță la articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8, în cursul căreia statele membre sunt autorizate să continue aplicarea sistemelor naționale ale acestora, chiar dacă nu sunt conforme cu directiva menționată anterior.
43. În consecință, este de competența instanței naționale să aprecieze dacă acesta este cazul dispozițiilor naționale a căror legalitate trebuie să fie examinată de aceasta.
44. Prin urmare, trebuie să se răspundă la a treia întrebare că articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8 trebuie să fie interpretat în sensul că nu constituie o obligație de „statu-quo”. Cu toate acestea, articolul 10 al doilea paragraf din Tratatul CE și articolul 249 al treilea paragraf din Tratatul CE, precum și Directiva 98/8, impun ca, în timpul perioadei de tranziție prevăzute la articolul 16 alineatul (1) din această directivă, statele membre să se abțină să adopte măsuri de natură să compromită grav realizarea rezultatului prescris de aceasta.

Cu privire la a patra întrebare

45. Prin a patra întrebare, care se împarte în două părți, instanța de trimitere întreabă dacă articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 trebuie să fie interpretat în sensul că, dacă un stat membru autorizează introducerea pe piață, pe teritoriul acestuia, de produse de uz fitosanitar care conțin substanțe active nemenționate în Anexa I din această directivă și care erau deja pe piață la doi ani de la data notificării acesteia, trebuie să respecte dispozițiile articolului 4 sau ale articolului 8 alineatul (3) din directiva menționată anterior.
46. Cu titlu introductiv, trebuie să se observe, astfel cum susțin în mod întemeiat 3M Nederland și alții, Guvernul Țărilor de Jos și Comisia, că articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 se aplică prin derogare de la articolul 4 din această directivă și că, spre deosebire de alineatul (1) din articolul 8 menționat anterior, nu specifică cerințele care trebuie să fie îndeplinite pentru emiterea unei autorizații de introducere pe piață. Totuși, acesta precizează că o asemenea autorizație este emisă fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (3) din același articol 8.
47. În temeiul acestui alineat (3), „statele membre aplică cerințele prevăzute în articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctele (i)-(v) și literele (c)-(f)”, atunci când procedează la „reexaminarea produselor de uz fitosanitar care conțin o substanță activă” nemenționată în Anexa I la Directiva 91/414 și care este deja pe piață la doi ani de la data notificării acestei directive și trebuie să procedeze astfel înainte ca această reexaminare să aibă loc.
48. O asemenea reexaminare presupune, astfel cum susțin, de asemenea, 3M Nederland și alții și Guvernul Țărilor de Jos, că produsul de uz fitosanitar a făcut deja obiectul unei autorizări de introducere pe piață și că aceasta este în continuare valabilă. Acest lucru poate fi dedus, în special, din articolul 4 alineatul (5) din Directiva 91/414, în temeiul căruia autorizațiile produselor de uz fitosanitar, ale căror substanțe active sunt enumerate în Anexa I la această

directivă, pot fi reexaminată în orice moment dacă există motive să se considere că una dintre cerințele pentru acordarea acestora nu mai este respectată.

49. În plus, astfel cum a stabilit Curtea la punctul 39 din Hotărârea din 3 mai 2001, Monsanto (cauza C-306/98, Rec., p. I-3279), contravine cerințelor prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctele (i)–(v) și literele (c)–(f) din Directiva 91/414 ca statele membre să decidă reexaminarea produselor de uz fitosanitar.
50. Prin urmare, articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 trebuie să fie interpretat în sensul că procedura de reexaminare prevăzută de această dispoziție include o fază prealabilă, legată în mod funcțional de această reexaminare, în cursul căreia statele membre sunt, de asemenea, obligate să respecte cerințele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctele (i)–(v) și literele (c)–(f) din directiva în cauză. Totuși, această etapă este distinctă de procedura de autorizare prevăzută la articolul 8 alineatul (2) din această directivă.
51. Prin urmare, nu rezultă că statele membre sunt obligate să respecte dispozițiile articolului 4 alineatul (1) litera (b) punctele (i)–(v) și literele (c)–(f) din Directiva 91/414 atunci când decid să autorizeze introducerea pe piață, pe teritoriul respectiv al acestora, de produse de uz fitosanitar care conțin substanțe active nemenționate în Anexa I la directiva menționată anterior și care erau deja pe piață la doi ani de la data notificării acesteia. Prin urmare, în principiu, se aplică procedura definită la nivel național în scopul emiterii acestor autorizații de introducere pe piață.
52. Cu toate acestea, guvernele danez și francez susțin, în esență, că obligația de a respecta, în cazul procedurii de autorizare a produselor de uz fitosanitar în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 91/414, dispozițiile articolului 4 din directiva respectivă, menționate la alineatul (3) din același articol 8, rezultă din lectura combinată a expresiilor „fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (3)” și „atunci când procedează la reexaminarea produselor de uz fitosanitar care conțin o substanță activă în conformitate cu alineatul (2)”, care figurează la alineatul (2) și respectiv alineatul (3) din acest articol 8.
53. Acest argument nu poate fi reținut.
54. Astfel cum a subliniat avocatul general la punctele 70-72 din concluziile sale, trimiterea efectuată la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 în alineatul (3) din același articol se limitează la precizarea că produsele de uz fitosanitar autorizate conform cerințelor dreptului intern, în temeiul alineatului (2) menționat anterior, intră sub incidența procedurii și condițiilor specifice ale reexaminării, definite la alineatul (3) din articolul 8 menționat anterior. În paralel, expresia „atunci când procedează la reexaminarea produselor de uz fitosanitar care conțin o substanță activă în conformitate cu alineatul (2)” înseamnă că procedura de reexaminare prevăzută la articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 se aplică produselor de uz fitosanitar care conțin substanțe active nemenționate în Anexa I la această directivă, care sunt deja pe piață la doi ani de la data notificării aceleiași directive. Prin urmare, această procedură se referă la produse autorizate în conformitate cu alineatul (2) din articolul 8 menționat anterior.
55. Această interpretare este conformă cu cadrul general și scopul regimului tranzitoriu introdus de Directiva 91/414, care prevede chiar pentru produsele de uz fitosanitar care conțin substanțe nemenționate în Anexa I la aceasta și care, prin urmare, erau autorizate în temeiul articolului 8 alineatul (2) din această directivă o procedură de reexaminare care, în anumite privințe,

corespunde procedurii de reexaminare de drept comun, prevăzută la articolul 4 alineatul (5) din directiva menționată anterior.

56. Mai mult, în ceea ce privește cerințele în domeniul furnizării de date, pe care trebuie să le îndeplinească solicitantul unei autorizații de introducere pe piață a unui produs de uz fitosanitar, articolul 13 alineatul (6) din Directiva 91/414 prevede că statele membre vor putea să aplice, în continuare, cu respectarea dispozițiilor Tratatului CE, normele naționale anterioare referitoare la cerințele în materie de informații, atât timp cât aceste substanțe nu sunt înscrise în Anexa I la directiva menționată anterior.
57. Ținând seama de considerentele anterioare, trebuie să se răspundă la a patra întrebare că articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 trebuie să fie interpretat în sensul că, dacă un stat membru autorizează introducerea pe piață, pe teritoriul acestuia, a unor produse de uz fitosanitar care conțin substanțe active nemenționate în Anexa I la directiva în cauză și care erau deja pe piață la doi ani de la data notificării acesteia, nu este obligat să respecte dispozițiile articolului 4 sau ale articolului 8 alineatul (3) din această directivă.

Cu privire la a doua întrebare

58. Prin a doua întrebare, care trebuie examinată în continuare, instanța de trimitere întreabă, în esență, dacă, în pofida formulărilor diferite, regimurile tranzitorii prevăzute la articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8 și la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 au aceeași semnificație.
59. În această privință, trebuie să se sublinieze, mai întâi, că, în conformitate cu al douăzecilea considerent din Directiva 98/8, este necesară garantarea unei coordonări strânse cu alte reglementări comunitare și în special cu Directiva 91/414.
60. În continuare, trebuie amintit faptul că articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414, precum și articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8, au ca scop să permită statelor membre aplicarea, în timpul perioadei de tranziție definite în aceste două directive, a procedurilor de autorizare naționale, existente pentru introducerea pe piață a produselor reglementate de aceste directive și care conțin substanțe active care nu au fost încă evaluate la nivel comunitar.
61. În consecință, nimic nu pare să indice că intenția organului legislativ comunitar era de a da acestor dispoziții o semnificație diferită.
62. Această interpretare este susținută de punctele 43 și 44 din Hotărârea Monsanto, menționată anterior, în care Curtea a hotărât că regimul tranzitoriu introdus de articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414 corespunde soluției oferite la articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8.
63. În lumina celor menționate anterior, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8 are aceeași semnificație precum articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414.

Cu privire la a cincea întrebare

64. Prin a cincea întrebare, instanța de trimitere întreabă, în esență, dacă, prin reexaminare, astfel cum este prevăzută la articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414, trebuie să se înțeleagă, de

asemenea, o evaluare în sensul articolului 25d alineatul (2) din Bmw, evaluare care poate avea drept consecință desemnarea substanței active în scopul autorizării sau al înregistrării de drept a produselor de uz fitosanitar care o conțin.

65. Stichting susține că desemnarea substanțelor active, în sensul articolului 25d din Bmw, trebuie să fie considerată drept o autorizație în sensul articolelor 3, 4 și 8 din Directiva 91/414. Guvernul francez consideră că noțiunea de reexaminare a produselor de uz fitosanitar care conțin o substanță activă, în conformitate cu articolul 8 alineatul (2) din această directivă, trebuie să cuprindă nu numai reexaminarea produselor care beneficiază deja de o autorizare de introducere pe piață, ci, de asemenea, examinarea produselor noi care nu sunt autorizate încă și care conțin o substanță activă utilizată deja în produsele care au beneficiat de o autorizare în temeiul acestei ultime dispoziții. Comisia susține că, asemenea procedurii de reexaminare a produselor, prevăzută la articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414, evaluarea substanțelor active, menționată la articolul 25d din Bmw, are la origine o inițiativă a autorităților naționale. În consecință, Stichting, guvernul francez și Comisia concluzionează că evaluarea menționată anterior este o reexaminare și ar trebui să respecte cerințele de la articolul 8 alineatul (3).
66. 3M Nederland și alții, precum și Guvernul Țărilor de Jos, consideră, în schimb, că articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 și articolul 25d din Bmw au obiecte și domenii de aplicare diferite. Într-adevăr, primul dintre aceste articole se aplică numai în cazul reexaminării produselor care dispun încă de o autorizație valabilă, fapt confirmat la punctul 34 din Hotărârea Monsanto, menționată anterior, în timp ce al doilea articol se aplică numai pesticidelor ale căror autorizări urmează să expire. Mai mult, ținând seama de diferențele în ceea ce privește definiția termenilor „reexaminare” și „verificare”, nici prelungirile automate ale autorizărilor, nici evaluarea substanțelor active, care, în temeiul articolului 25d din Bmw, ține seama de efectele asupra sănătății umane și animale precum și asupra mediului, nu pot fi considerate drept „reexaminări” în sensul articolului 8 alineatul (3) din Directiva 91/414.
67. În această privință, trebuie să se amintească, astfel cum s-a hotărât deja la punctul 48 din prezenta hotărâre, că o reexaminare în sensul Directivei 91/414 presupune faptul că produsul de uz fitosanitar în cauză a făcut deja obiectul unei autorizări și că autorizația încă mai este valabilă în momentul reexaminării.
68. De asemenea, rezultă din lectura combinată a articolului 4 alineatul (5) și a articolului 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 că obiectul acestei reexaminări nu este o reevaluare a unei substanțe active izolate, ci o reevaluare a produsului de uz fitosanitar final și că s-a procedat la o asemenea reexaminare la inițiativa autorităților naționale și nu a persoanelor particulare interesate.
69. Prin urmare, trebuie să se răspundă la a cincea întrebare că este de competența instanței de trimitere să aprecieze dacă evaluarea prevăzută la articolul 25d alineatul (2) din Bmw corespunde tuturor caracteristicilor reexaminării în sensul articolului 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 și, în special, celor care sunt precizate la punctele 67 și 68 din prezenta hotărâre.

Cu privire la a șasea întrebare

70. Prin a șasea întrebare, instanța de trimitere întreabă dacă articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 conține numai dispoziții care privesc comunicarea de date anterior unei reexaminări sau dacă trebuie să fie interpretat în sensul că acele condiții pe care le stabilește au, de asemenea, un efect asupra modului în care trebuie să fie organizată și efectuată o reexaminare.

71. În această privință, s-a menționat deja la punctul 47 din prezenta hotărâre că, în conformitate cu articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414, statele membre aplică cerințele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) litera (b) punctele (i)-(v) și literele (c)-(f) din directiva menționată anterior, atunci când procedează la „reexaminarea produselor de uz fitosanitar care conțin o substanță activă” nemenționată în Anexa I la aceeași directivă și care este deja pe piață la doi ani de la data notificării acesteia și înainte ca această reexaminare să aibă loc. În plus, rezultă din lectura articolului 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 că statele membre aplică aceste cerințe în conformitate cu dispozițiile naționale privind datele care trebuie furnizate.
72. Cerințele prevăzute la articolul 4 alineatul (1) literele (b)-(e) din Directiva 91/414 se referă la siguranța și eficacitatea produselor de uz fitosanitar. Articolul 4 alineatul (1) litera (f) din aceeași directivă impune statelor membre obligația de a stabili nivelurile maxime de reziduuri și de a le notifica pentru aprobare Comisiei. Contravine acestor criterii ca statele membre să decidă reexaminarea produselor de uz fitosanitar (a se vedea, în acest sens, Hotărârea Monsanto, menționată anterior, punctul 39).
73. În plus, trebuie să se constate, astfel cum a subliniat avocatul general la punctul 88 din concluziile acestuia, că articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 nu conține nicio normă privind organizarea și efectuarea reexaminării.
74. În aceste condiții, trebuie să se răspundă la a șasea întrebare că articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 trebuie să fie interpretat în sensul că nu conține decât dispoziții referitoare la furnizarea de date anterior unei reexaminări.

Cu privire la prima întrebare

75. Prin prima întrebare, care este împărțită în două părți, instanța de trimitere întreabă, în esență, dacă articolul 8 alineatele (2) și (3) din Directiva 91/414 și articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8 produc un efect direct după expirarea termenelor pentru transpunerea în dreptul intern a directivelor respective.
76. Ținând seama de răspunsul oferit la celelalte întrebări, nu este necesar să se răspundă la această primă întrebare.
77. Conform unei jurisprudențe constante, obligația statelor membre, care decurge dintr-o directivă, de a obține rezultatul avut în vedere de aceasta, precum și datoria acestora, în temeiul articolului 10 din Tratatul CE, de a lua toate măsurile generale sau speciale necesare pentru a asigura îndeplinirea acestei obligații, se impun tuturor autorităților statelor membre, inclusiv autorităților judecătorești, în cadrul competențelor acestora (a se vedea, în special, Hotărârea din 10 aprilie 1984, Von Colson și Kamann, cauza 14/83, Rec., p. 1891, punctul 26 și Hotărârea din 13 noiembrie 1990, Marleasing, cauza C-106/89, Rec., p. I-4135, punctul 8).
78. Astfel, aplicând dreptul intern și, în special, dispozițiile unei reglementări, precum cea în speță, adoptate în mod special pentru a pune în aplicare cerințele unei directive, instanța națională este obligată să interpreteze dreptul național pe cât posibil în lumina formulării și scopului directivei în cauză, pentru a obține rezultatul prevăzut de aceasta și, în consecință, pentru a se conforma articolului 249 al treilea paragraf din Tratatul CE (a se vedea, în acest sens, în special Hotărârea Von Colson și Kamann, punctul 26 și Hotărârea Marleasing, punctul 8, menționate anterior).

Cu privire la cheltuielile de judecată

79. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței de trimitere, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații în fața Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a doua) declară:

- 1) **Articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8 a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 1998 privind comercializarea produselor biocide trebuie să fie interpretat în sensul că nu constituie o obligație de „statu-quo”. Cu toate acestea, articolul 10 al doilea paragraf din Tratatul CE și articolul 249 al treilea paragraf din Tratatul CE, precum și Directiva 98/8, impun ca, în timpul perioadei de tranziție prevăzute la articolul 16 alineatul (1) din această directivă, statele membre să se abțină să adopte măsuri de natură să compromită grav realizarea rezultatului prescris de aceasta.**
- 2) **Articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414/CEE a Consiliului din 15 iulie 1991 privind introducerea pe piață a produselor de uz fitosanitar trebuie să fie interpretat în sensul că, dacă un stat membru autorizează introducerea pe piață, pe teritoriul acestuia, de produse de uz fitosanitar care conțin substanțe active nenumărate în Anexa I la directiva în cauză și care erau deja pe piață la doi ani de la data notificării acesteia, nu este obligat să respecte dispozițiile articolului 4 sau ale articolului 8 alineatul (3) din această directivă.**
- 3) **Articolul 16 alineatul (1) din Directiva 98/8 are aceeași semnificație precum articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/414.**
- 4) **Este de competența instanței de trimitere să aprecieze dacă evaluarea prevăzută la articolul 25d alineatul (2) din Legea privind pesticidele (Bestrijdingsmiddelenwet) din 1962 corespunde tuturor caracteristicilor reexaminării în sensul articolului 8 alineatul (3) din Directiva 91/414.**
- 5) **Articolul 8 alineatul (3) din Directiva 91/414 trebuie să fie interpretat în sensul că nu conține decât dispoziții referitoare la furnizarea de date anterior unei reexaminări.**
- 6) **Nu este necesar să se răspundă la prima întrebare.**